

ACİL EYLEM - GÖZLEMEVİ

TUR 001 / 0221 / OBS 024

Adli taciz/
Toplanma özgürlüğüyle ilgili kısıtlamalar
Türkiye

24 Şubat 2021

Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH) ve Dünya İşkenceyle Mücadele Örgütü (OMCT) ortaklığıyla oluşturulan İnsan Hakları Savunucularının Korunması için Gözlemevi, Türkiye'deki aşağıda belirtilen durum konusunda müdahalenizi talep etmektedir.

Durum açıklaması:

Gözlemevi, Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın barışçıl oturma eylemlerine katılan 46 kişinin maruz bırakıldığı adli taciz konusunda bilgilendirilmiştir. Cumartesi Anneleri/İnsanları, 1980'ler ve 1990'larda zorla kaybedilen ya da siyasi cinayet mağduru yakınlarının fotoğraflarını ellerinde tutarak İstanbul Galatasaray Meydanı'nda her cumartesi öğle saatlerinde yarım saatliğine buluşan bir grup insan hakları savunucusudur. Cumartesi Anneleri/İnsanları'nın talepleri, yakınlarının akıbetinin ve nerede olduğunun açıklanması ve bu suçlarla ilgili cezasızlığın sona ermesidir.

18 Kasım 2020 tarihinde İstanbul Asliye Ceza Mahkemesi, [Beyoğlu Kaymakamlığı tarafından getirilen yasaklamaya rağmen 25 Ağustos 2018 tarihinde](#) gerçekleştirilen Cumartesi Anneleri/İnsanları 700. buluşmasına katılmaları nedeniyle aralarında zorla kaybedilenlerin yakınları ile İnsan Hakları Derneği (İHD) üyeleri ve yöneticilerinin de bulunduğu 46 barışçıl protestocuyu "izinsiz bir gösteriye silahsız olarak katılmak ve ihtarlara rağmen dağılmamakta ısrar etmek" (Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, Madde 32) ile suçlamıştır.

Ceza kovuşturması sürecini başlatma kararı ile, Mahkeme İstanbul Başsavcılığı Terör ve Örgütlü Suçlar Soruşturma Bürosu tarafından hazırlanan ve yetkililerin Cumartesi Anneleri/İnsanları 700. buluşmasını "milli güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlakın veya başkalarının genel hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla" yasakladığını ileri süren iddianameyi kabul etmiştir. Davanın ilk duruşması 25 Mart 2021 tarihinde yapılacaktır. Bu acil eylem çağrısının yayınlandığı tarihte, söz konusu 46 kişi tutuksuz yargılanmaktadır. Suçlu bulunmaları halinde 3 yıla kadar hapis cezasına mahkum edilebilirler.

Gözlemevi, polisin 25 Ağustos 2018 tarihinde göz yaşartıcı gaz ve plastik mermi kullanarak 700. buluşmayı dağıttığını ve 47 göstericiyi gözaltına aldığını [hatırlatır](#). Sonrasında 27 Ağustos 2018'de İçişleri Bakanlığı, annelerin 'terör örgütleri tarafından istismar edildiğini' ve bu örgütlerin 'mağduriyet yaratma, terörü maskeleyme ve toplumu ayrıştırma amacıyla annelik kavramını kullandığını' ileri sürerek polisin güç kullanmasını 'haklı göstermiştir'.

Gözlemevi, Cumartesi Anneleri/İnsanları buluşmasında 46 katılımcıya karşı polisin aşırı güç kullanması ve uygulanan adli taciz konusundaki derin endişesini dile getirmektedir. Gözlemevi ayrıca, Türkiye'de barışçıl toplanma hakkına getirilen sistematik kısıtlamaları kınamakta ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 34. Maddesi ile teminat altına alınan barışçıl toplanma hakkından yararlanmak için önceden izin veya onay gerekmediğini hatırlatmaktadır.

Gözlemevi, Türkiye'deki yetkililere, Cumartesi Anneleri/İnsanları buluşmalarına katılan 46 kişiye karşı adli düzeydekiler de dahil, her türlü tacizin derhal ve koşulsuz olarak sona erdirilmesi ve polisin hukuka aykırı güç kullandığı iddialarına ilişkin kapsamlı, hızlı, şeffaf ve tarafsız bir soruşturma yürütülmesi çağrısında bulunmaktadır.

İstenen eylemler:

Lütfen aşağıdaki talepler doğrultusunda Türkiye yetkililerine yazınız:

- i. Cumartesi Anneleri/İnsanları buluşmalarına katılanlarla birlikte Türkiye'deki tüm insan hakları savunucularının bedensel ve ruhsal bütünlüğünün korunmasının her koşulda teminat altına alınması;
- ii. Cumartesi Anneleri/İnsanları buluşmalarına katılanlara ile birlikte Türkiye'deki tüm insan hakları savunucularına karşı gerçekleştirilen adli tacizler dahil her türlü tacize son verilmesi ve misilleme korkusu ya da engelleme olmaksızın faaliyetlerine devam edebilmelerinin sağlanması;
- iii. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 11. Maddesinde ve Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 21. Maddesinde belirtildiği gibi, barışçıl toplanma özgürlüğü hakkını etkili bir şekilde teminat altına alan, kolaylaştırıcı bir hukuki, kurumsal ve idari ortamın sağlanması.

Adresler:

- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan. e-posta: contact@tccb.gov.tr
- Adalet Bakanı Abdülhamit Gül. e-posta: info@adalet.gov.tr
- İçişleri Bakanı Süleyman Soylu. e-posta: diab@icisleri.gov.tr; sti@icisleri.gov.tr
- Büyükelçi Mehmet Kemal Bozay, Türkiye Cumhuriyeti Avrupa Birliği Daimi Temsilciliği, Brüksel, Belçika. Faks: + 32 2 511 04 50. e-posta: info@turkdeleg.org; tr-delegation.eu@mfa.gov.tr
- Büyükelçi Sadık Arslan, BM Cenevre Ofisi nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği, İsviçre. e-posta: turkey.unog@mfa.gov.tr

Lütfen ülkenizdeki Türkiye büyükelçiliği ya da diplomatik misyonlarına da yazınız.

Paris-Cenevre, 24 Şubat 2021

Yanıtınızda atılan adımlar hakkında bu başvurunun kodunu belirterek bizi bilgilendirmenizi rica ederiz.

İnsan Hakları Savunucularının Korunması için Gözlemevi (Gözlemevi) 1997'de Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FIDH) ve Dünya İşkenceyle Müdahale Örgütü (OMCT) tarafından kurulmuştur. Bu programın amacı, insan hakları savunucularına karşı baskıyı engellemek veya bu durumlara çözüm üretmek üzere müdahale etmektir. FIDH ve OMCT, uluslararası sivil toplum tarafından hayata geçirilen bir Avrupa Birliği İnsan Hakları Savunucuları Mekanizması olan ProtectDefenders.eu üyesidir.

Gözlemevi ile irtibata geçmek için acil durum hattını arayınız:

- E-posta: Appeals@fidh-omct.org
- OMCT Telefonu: + 41 22 809 49 39
- FIDH Telefonu: + 33 1 43 55 25 18